

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om förutsättningarna för förvärvsarbete för medborgare i Tjeckien, Estland, Lettland, Litauen, Ungern, Polen, Slovenien och Slovakien

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om förutsättningarna för förvärvsarbete för medborgare i Tjeckien, Estland, Lettland, Litauen, Ungern, Polen, Slovenien och Slovakien. Genom lagen begränsas under en övergångsperiod arbetstagarnas fria rörlighet i fråga om de nya medlemsländer som ansluter sig till Europeiska unionen med undantag för Cypern och Malta.

Propositionen hänför sig till regeringens proposition om godkännande av fördraget om Tjeckiens, Estlands, Cyperns, Lettlands, Litauens, Ungerns, Maltas, Polens, Sloveniens och Slovakiens anslutning till Europeiska unionen samt med förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen och om upphävande av lagarna om sättande i kraft av Europaavtalen med dessa stater, regeringens proposition med förslag till utlänningslag och vissa lagar som har samband med den samt regeringens proposition med förslag till komplettering av regeringens proposition till utlänningslag och vissa lagar som har samband med den.

Eftersom övergångsperioden som begränsar arbetskraftens fria rörlighet är tidsbunden, skall den föreslagna regleringen förverkligas genom en tidsbunden lag fristående från utlänningslagen. Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning utfärdad av statsrådet, samtidigt som anslutningsavtalet träder i kraft. Anslutningsavtalet avses träda i kraft den 1 maj 2004. Den föreslagna lagen skall till en början gälla i två år. Dess giltighetstid skall dock kunna förlängas. En eventuell proposition om förlängning av lagens giltighetstid skall basera sig på en redogörelse som statsrådet lämnar till riksdagen i god tid före giltighetstiden löper ut. Redogörelsen skall grunda sig på de i regeringsprogrammet avsedda trepartsförhandlingarna, i vilka man tar i beaktande lagens inverkan på den finländska arbetsmarknaden. Om det anses nödvändigt att förlänga begränsningen av arbetskraftens fria rörlighet, skall regeringen lägga fram en proposition om ändring av förordningen om lagens giltighetstid.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	4
2.1. Utlänningslagen och propositionen med förslag till utlänningslag	4
2.2. Lag om offentlig arbetskraftsservice	5
2.3. Gemenskapens lagstiftning om arbetskraftens fria rörlighet.....	5
2.4. Anslutningsavtalets ramar för nationell begränsning av arbetskraftens fria rörlighet	7
2.5. Övergångsåtgärder i andra medlemsstater i Europeiska unionen	9
2.6. Bedömning av nuläget	9
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	9
3.1. Propositionens mål.....	9
3.2. De viktigaste förslagen.....	10
4. Propositionens verkningar	13
4.1. Ekonomiska verkningar.....	13
4.2. Verkningar på olika medborgargrupperns ställning.....	13
4.3. Verkningar på organisationer och personal.....	14
5. Beredningen av propositionen	14
6. Propositionens samband med andra propositioner	14
7. Ikraftträdande och giltighetstid.....	14
DETALJMOTIVERING	15
1. Motivering av lagförslaget	15
2. Lagstiftningsordning.....	18
LAGFÖRSLAGEN.....	19

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Europeiska unionens medlemsstater under-tecknade den 16 april 2003 ett avtal med Tjeckien, Estland, Cypern, Lettland, Litauen, Ungern, Malta, Polen, Slovenien och Slova-kien avseende Tjeckiska republikens, Est-lands, Cyperns, Lettlands, Litauens, Ungerns, Maltas, Polens, Sloveniens och Slovakiens anslutning till Europeiska unionen, nedan *an-slutningsavtalet*. Anslutningsavtalet träder i kraft den 1 maj 2004 under förutsättning att alla parter i anslutningsavtalet har deponerat sitt ratifikationsinstrument hos Italiens reger- ing före slutet av april 2004. Om något av länderna som skall ansluta sig inte har ratifier- at avtalet före nämnda datum, träder an- slutningsavtalet dock i kraft vid ingången av av maj för de länders del, som deponerat sitt ratifikationsinstrument.

I enlighet med anslutningsavtalet skall uni- onens nuvarande medlemsstater tillämpa na- tionella bestämmelser på de nya medlemssta- ternas (med undantag av Cyperns och Mal- tas) medborgares tillträde till arbetsmarkna- den under två år efter att dessa länder har an- slutit sig till unionen. Tillämpandet av över- gångsåtgärder kan förlängas med tre år. Till- lämpandet av övergångsåtgärder kan härefter förlängas med ytterligare två år, om med- lemsstatens arbetsmarknad orsakas eller lö- tas orsakas allvarliga störningar genom av- regleringen av arbetskraftens rörlighet. Stater som har avstått från att tillämpa övergångså- gårderna avseende tillträde till arbetsmarknaden kan under bestämda förutsättningar återgå till att tillämpa övergångsåtgärder fram till ut- gången av det sjunde året från och med an- slutningstidpunkten, om deras arbetsmarknad orsakas eller hotas orsakas allvarliga stör- ningar.

Övergångsperioden gäller inte medborgare i de nya medlemsstaterna, som vid anslut- ningstidpunkten arbetar i Finland och som fått tillträde till Finlands arbetsmarknad för en fortlöpande tidsperiod på minst 12 måna- der eller som under övergångsperioden fått komma in på Finlands arbetsmarknad för en fortlöpande tidsperiod på minst 12 månader.

Övergångsperioden gäller under bestämda förutsättningar inte heller arbetstagares fa- miljemedlemmars tillträde till arbetsmarkna- den.

I motsats till vad som avtalats för Tysk- lands och Österrikes del, gäller anslutnings- avtalets övergångsbestämmelser för Finlands del inte arbetskraftens rörlighet inom ramen för ett fritt utbud av tjänster. Finlands reger- ing har beslutat att Finland tillämpar över- gångsperioden för arbetskraftens rörlighet då EU utvidgas. Verkningsarna av arbetskraftens och tjänsternas fria rörlighet på arbetsmark- naden utvärderas i samarbete med arbets- marknadsparterna före utgången av det andra året av övergångsåtgärder. Anslutningsavta- lets övergångsbestämmelser gäller inte heller etableringsrättigheter.

Anslutningsavtalets övergångsbestämme- ser innehåller begränsningar för de nationella åtgärderna. Genom att tillämpa övergångså- gårderna får man inte göra tillträdet till ar- betsmarknaden striktare jämfört med nuläget för de nya medlemsstaternas medborgare. Därutöver bör de nya medlemsstaternas medborgare ges företräde avseende tillträde till arbetsmarknaden i relation till medborga- re i så kallade tredje länder. Medborgare i de nya medlemsstaterna och deras familjemed- lemmar som vistas och arbetar i landet får inte behandlas striktare än medborgare i tred- je land som vistas och arbetar i landet.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till utlänningslag och vissa lagar som har samband med den (RP 28/2003 rd), nedan *proposition om utlänningslag*, har man strävat efter att beakta alla gällande gemen- skapsrättsliga bestämmelser och ny do- mstolspraxis. I propositionen om utlänningslag har man dock inte beaktat de arrangemang för arbetskraftens fria rörlighet under över- gångsperioden som skall tillämpas i samband med att unionen utvidgas. Ibruktageandet av anslutningsavtalets övergångsbestämmelser i Finland förutsätter lagstiftningsåtgärder, så att de nya medlemsstaternas medborgares tillträde till arbetsmarknaden kan begränsas.

Det föreslås att ändringarna görs i en tids- bunden lag fristående från utlänningslagen.

De nya medlemsstaternas medborgares förvärvsarbete i Finland skulle förutsätta ett positivt beslut av Arbetskraftsbyrån. Liksom i arbetstagarens uppehållstillståndssystem enligt propositionen om utlänningslag, skulle förutsättningen för ett positivt beslut av Arbetskraftsbyrån vara bland annat att det på arbetsmarknaden inte inom rimlig tid finns arbetskraft som kan fylla den lediga posten. På samma sätt som i arbetstagarens uppehållstillståndssystem enligt propositionen om utlänningslag, skulle man kunna ansöka om ett beslut av Arbetskraftsbyrån före eller efter inresa i landet. Med propositionen skulle man inte begränsa de nya medlemsstaternas medborgares rätt att vistas i landet i annat syfte än att förvärvsarbeta.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som regleras i en förordning utfärdad av statsrådet, samtidigt som anslutningsavtalet träder i kraft. Anslutningsavtalet avses träda i kraft den 1 maj 2004. Också regeringens förslag till ny utlänningslag avses träda i kraft den 1 maj 2004. Den föreslagna lagen skulle till en början gälla i två år. Dess giltighetstid skulle dock kunna förlängas. En eventuell proposition om förlängning av lagens giltighetstid skulle basera sig på en redogörelse som statsrådet skulle lämna till riksdagen i god tid före giltighetstiden löper ut. Redogörelsen skulle grunda sig på de i regeringsprogrammet avsedda trepartsförhandlingarna, i vilka man skulle ta i beaktande lagens inverkan på den finländska arbetsmarknaden. Om det anses nödvändigt att förlänga begränsningen av arbetskraftens fria rörlighet, skulle regeringen lägga fram en proposition om ändring av förordningen om lagens giltighetstid.

2. Nuläge

2.1. Utlänningslagen och propositionen med förslag till utlänningslag

Utgångspunkten är att tillträde till den finländska arbetsmarknaden är fritt för Europeiska unionens medborgare. Enligt utlänningslagen (378/1991) krävs av en medborgare i en stat som tillhör Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller Schweiz att han kan uppvisa giltigt personbevis eller pass och att

han inte anses äventyra allmän ordning och säkerhet eller folkhälsan. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas för fem år av den lokala polisen. Upphållstillstånd behövs inte om vistelsen i landet varar i högst tre månader. Som platssökande kan ovan nämnda person även efter detta vistas i landet utan uppehållstillstånd under en skälig tid, om han fortfarande söker arbete och om han har faktiska möjligheter att få arbete. Enligt 25 § 3 mom. utlänningslagen behöver ovan nämnda personer, deras makar och barn under 21 år eller beroende av dem för sin försörjning inget uppehållstillstånd. Med stöd av 10 § utlänningslagen har medborgare i Island, Norge, Sverige och Danmark rätt att vistas i Finland utan uppehållstillstånd samt arbeta utan arbetstillstånd, enligt vad som avtalats mellan dessa stater.

Regeringen lämnade den 13 juni 2003 en proposition till riksdagen med förslag till utlänningslag och vissa lagar som har samband med den. I 10 kap. den föreslagna utlänningslagen föreslås att Europeiska unionens medborgares och därmed jämförbara personers vistelse och arbete i Finland skall regleras. Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2004, dvs. samma dag som de nya medlemsstaterna ansluter sig till Europeiska unionen.

I propositionen om utlänningslag föreslås att Europeiska unionens medborgares och därmed jämförbara personer samt dessas familjemedlemmars vistelse i landet skall regleras innehållsmässigt till största delen på samma sätt som gällande utlänningslag. Enligt propositionen skulle det för unionens medborgare och deras familjemedlemmar för att utnyttja rätten till långvarig vistelse räcka att unionens medborgares uppehållsrätt registreras i utlänningsregistret. Unionens medborgares familjemedlem som inte själv är medborgare i unionen skulle beviljas ett uppehållstillståndskort.

Unionens medborgare bör registrera sin uppehållsrätt senast då hans rätt att vistas i Finland utan att registrera sin uppehållsrätt löper ut. Denna rätt löper ut tre månader efter inresa i landet. En förutsättning för registrering av uppehållsrätten är att unionens medborgare uppfyller de stadgade förutsättningarna samt exempelvis att han idkar ekonomisk verksamhet som en avlönad arbetstaga-

re eller som självständig yrkesutövare och att han har tillräckliga tillgångar och vid behov en sjukförsäkring, så att han under vistelsen i Finland inte behöver falla tillbaka på utkomststöd eller andra därmed jämförbara förmåner. En person som har uppehållsrätt enligt det föreslagna kapitlet skulle ha obegränsad rätt att förvärsaarbete utan ett uppehållstillstånd för arbetare.

Registreringen av uppehållsrätten för unionens medborgare eller därmed jämförbar person skulle enligt propositionen vara i kraft till dess förutsättningar för registrering inte längre existerar. Den registrerade uppehållsrätten för en medborgare i unionen som idkar ekonomisk verksamhet skulle kvarstå trots att han avslutat verksamheten som avlönad arbetstagare eller självständig yrkesutövare, om han tillfälligt blivit arbetsförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall eller om han blivit arbetslös på grund av orsaker oberoende av honom själv. Den registrerade uppehållsrätten skulle kvarstå i två år, om arbetslösheten fortsätter på grund av orsaker oberoende av unionens medborgare själv.

Unionens medborgares familjemedlem och annan anhörig skulle beviljas ett uppehållstillståndskort för fem år, om inte uppehållsrätt ansöks för kortare tid. Om vistelsen dock beräknas fortgå en kortare tid än ett år, kan uppehållstillståndskortet beviljas för vistelsens beräknade längd.

Unionens medborgare eller hans familjemedlem eller annan anhörig beviljas ett permanent uppehållstillståndskort på basis av ansökan, då han bott i Finland kontinuerligt i fyra år. Arbetstagare som idkar ekonomisk verksamhet och självständiga yrkesutövare kunde beviljas permanent uppehållstillståndskort i undantagsfall också innan tidsfristen på fyra år gått ut.

Medborgare i unionen eller hans familjemedlem eller annan anhörig kunde avvisas, om hans uppehållsrätt inte registrerats. Registreringen av uppehållsrätten kunde återkallas, om det inte längre existerar grunder på basis av vilka uppehållsrätten har registrerats eller ett tidsbundet uppehållstillståndskort beviljats. Ett permanent uppehållstillståndskort kunde återkallas i det närmaste endast om personen har flyttat från Finland för gott, vistats permanent utanför Finland i minst två

år eller om personen anses äventyra allmän ordning eller säkerhet eller medvetet uppgett felaktiga uppgifter som inverkat på beslutet. Propositionen om utlänningslag innehåller också förslag till verkställandet av utvisningen och utfärdande av inreseförbud.

2.2. Lag om offentlig arbetskraftsservice

Europeiska unionens medborgare har rätt till offentlig arbetskraftsservice. I 3 kap. 7 § 1 mom. lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002) stadgas att sådana staters medborgare, som har rätt att resa in i Finland för att söka arbete eller ta emot arbete utan arbetstillstånd på basis av internationella avtal gällande arbetskraftens fria rörlighet som är bindande för Finland, jämföras med finländska medborgare då de registrerar sig som platssökande, om inte annat föranleds av dessa avtal. Att registrera sig som platssökande är en förutsättning för att få vissa typer av arbetskraftsservice enligt lagens 4 kap.

2.3. Gemenskapens lagstiftning om arbetskraftens fria rörlighet

Arbetstagarnas fria rörlighet är en av Europeiska gemenskapens (EG) grundläggande friheter. Enligt artikel 39 punkt 3 i EU:s fördrag inkluderar arbetstagarnas fria rörlighet, med motiverade begränsningar avseende allmän ordning, säkerhet eller folkhälsa, rätten att söka faktiskt erbjudet arbete, rätten att i denna avsikt röra sig fritt inom medlemsstaternas område, rätten att vistas i en medlemsstat för att där arbeta i enlighet med lagar, förordningar och förvaltningsdirektiv som gäller denna stats inhemska arbetstagare samt rätten att efter att arbetsförhållandet avslutats stanna inom medlemsstatens område under de förutsättningar som stadgas i de av kommissionen utfärdade förordningarna om tillämpning.

EG:s domstol har i sin rättspraxis (bland annat mål C-3/90 Bernini, 53/81 Levin, 197/86 Brown, C188/00 Kurz och C-1/97 Birden) definierat innehållet i begreppet arbetstagare. Enligt rättspraxis bör i gemenskapens rätt som arbetstagare anses alla personer, som utför ett faktiskt och genuint arbete

till skillnad från sådant arbete som är så obetydligt att det kan anses fullständigt irrelevant och oväsentligt. Ett arbetsförhållandes väsentliga särdrag är att en person under en viss tid utför ett arbete för en annan person under dennes ledning och överinseende, för vilket han som ersättning får lön.

Innebörden i arbetskraftens fria rörlighet är noggrannare definierad speciellt i rådets förordning (EEG) Nr 1612/68 om arbetstagarnas fria rörlighet inom gemenskapens område, nedan *förordningen om arbetskraftens rörlighet*. Del I avdelning I (artiklar 1–6) i förordningen om arbetskraftens rörlighet avser möjligheten att få arbete, dvs. i praktiken grunder, på basis av vilka en medborgare i en medlemsstat kan få tillträde till en annan medlemsstats arbetsmarknad (arbetstagarens ställning i en annan medlemsstat enligt gemenskapsrätten). I de nämnda artiklarna regleras varje medlemsstats medborgares rätt till avlönat arbete inom en annan medlemsstats område i enlighet med denna stats lagar, förordningar och bestämmelser; varje medlemsstats medborgares och inom medlemsstatens område verksamma arbetsgivares rätt att i enlighet med gällande lagar, förordningar och bestämmelser lämna platsansökningar, erbjuda arbete och göra upp arbetsavtal samt att verkställa dessa på ett icke-diskriminerande sätt; arbetstagarens rättigheter att förbjuda tillämpning av begränsande stadganden och praxis; rätten till arbetskraftsservice likställt med statens egna medborgare; samt förbud mot att ställa upp diskriminerande krav för att anställa en medborgare i en annan medlemsstat.

Följande artiklar i förordningen om arbetskraftens rörlighet gäller rättigheter som innehas av en arbetstagare som uppnått arbetstagares ställning i en annan medlemsstat. Del I avdelning II (artiklar 7–9) i förordningen avser arbetande och likställd behandling i fråga om arbetsförhållandets villkor, sociala förmåner och beskattning, yrkesmässig samt omskolning och fortbildning; diskriminerande arbetslivsbestämmelsers ogiltighet; organisationsrättigheter; samt icke-diskriminerande rättigheter till boende.

Del I avdelning III i förordningen om arbetskraftens rörlighet avser arbetstagarens familj. Enligt artiklarna 10–12 i förordningen

har arbetstagarens make och deras avkomling under 21 år eller beroende av dem för sin försörjning rätt att flytta in hos en arbetstagare som arbetar i en annan medlemsstat och ta ett avlönat arbete, även om de inte själva är medborgare i någon medlemsstat. Barn som bor tillsammans med arbetstagaren i samma medlemsstat har icke-diskriminerande rätt till grundskole-, lärlings- och yrkesmässig utbildning.

Del II i förordningen om arbetskraftens rörlighet avser förmedling av lediga platser och platsansökningar samt åstadkommande av balans på arbetsmarknaden och del III kommittéer, vilkas uppgift är att säkerställa ett intensivt samarbete mellan medlemsstaterna i frågor som gäller arbetstagarnas fria rörlighet och sysselsättning. Del IV i förordningen om arbetskraftens rörlighet innehåller övergångs- och slutbestämmelser.

Rörligheten regleras också i rådets direktiv (68/360/EEG) om avskaffande av restriktioner för rörlighet och bosättning inom gemenskapen för Europeiska unionens medlemsstaters arbetstagare och deras familjer, nedan *direktivet om uppehållsrätt för arbetstagare*. Direktivet om uppehållsrätt för arbetstagare inkluderar bland annat följande stadgar. Uppfyllandet av formaliteter för erhållandet av uppehållstillstånd får inte vara ett hinder för att sökanden omedelbart skall kunna inleda ett avtalsbaserat arbete (art. 5). Upphållstillståndet bör vara i kraft inom hela den medlemsstat som beviljat tillståndet och det bör gälla i minst fem år från och med datumet för utfärdandet och kunna förnyas utan separata åtgärder (art. 6 punkt 1). Ett gällande uppehållstillstånd får inte återkallas endast av den anledningen att arbetstagaren inte längre arbetar på grund av tillfällig arbetsoförmåga som orsakats av sjukdom eller olycka, eller att han av orsaker oberoende av honom själv är arbetslös och en behörig arbetsförmedlingsmyndighet kan styrka detta (art. 7 punkt 1). Medlemsstaterna bör, även om de inte beviljat uppehållstillstånd, ge en arbetstagare med avlönat arbete rätt att vistas inom statens område, om arbetet inte beräknas fortgå i mer än tre månader (art. 8 punkt 1).

Inom Europeiska unionen bereder man en sammanföring av bestämmelser som gäller Europeiska unionens medborgares och deras

familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas områden till ett direktiv (KOM/2001/0257). I samband med detta skulle bestämmelserna som gäller arbetstagarens familjemedlemmars rätt att röra sig och vistas upphävas i förordningen om arbetskraftens rörlighet.

2.4. Anslutningsavtalets ramar för nationell begränsning av arbetskraftens fria rörlighet

Anslutningsavtalet inkluderar övergångsbestämmelser, inom ramen för vilka de nuvarande medlemsstaterna tidsbegränsat och flexibelt kan göra undantag från tillämpningen av stadgar avseende arbetskraftens fria rörlighet. I artikel 24 i anslutningsavtalet hänvisas till bilagorna V-XIV, i vilka ingår också övergångsbestämmelserna som gäller arbetskraftens rörlighet. Enligt övergångsbestämmelserna skall de nuvarande medlemsstaterna under övergångstiden, istället för artiklarna 1–6 i förordningen om arbetskraftens rörlighet som avser möjligheten att få arbete, tillämpa nationell lagstiftning på tillträdet till arbetsmarknaden. Övergångsbestämmelserna gäller inte de andra artiklarna i förordningen om arbetskraftens rörlighet, dvs. en arbetstagares rätt om han redan uppnått en ställning som arbetstagare. Såvitt stadgarna i direktivet om uppehållsrätt för arbetstagare inte kan avskiljas från artiklarna 1–6 i förordningen om arbetskraftens rörlighet, har medlemsstaterna rätt att avvika från ifrågavarande stadgar i de avseenden det är nödvändigt för tillämpandet av övergångsåtgärderna. Övergångsbestämmelserna förpliktigar ändå inte till nationell begränsning av arbetskraftens fria rörlighet.

Anslutningsavtalets övergångsbestämmelser inkluderar undantag som gäller både arbetstagarna och deras familjemedlemmar. De nya medlemsstaternas medborgare, som på anslutningsdagen arbetar lagenligt i de nuvarande medlemsstaterna och som fått tillträde till ifrågavarande medlemsstats arbetsmarknad för en fortlöpande tidsperiod på minst 12 månader, har rätt till tillträde till arbetsmarknaden i medlemsstaten i fråga. Samma rätt har också medborgare i de nya medlemsstaterna, som efter anslutningsdagen fått tillträde till en nuvarande medlemsstats arbets-

marknad för en fortlöpande tidsperiod på minst 12 månader. Rättigheten är dock inte i kraft för andra medlemsstater än den som beviljat uppehålls- och arbetsrätten och den upphör om personen av fri vilja avlägsnat sig från den nuvarande medlemsstatens arbetsmarknad.

En arbetstagares make och avkomling under 21 år eller beroende av honom för sin försörjning, som på anslutningsdagen lagenligt är bosatt hos arbetstagaren inom medlemsstatens område, har från och med anslutningen omedelbart tillträde till ifrågavarande medlemsstats arbetsmarknad. Detta undantag avser dock inte en sådan arbetstagares familjemedlem, som lagenligt får arbeta på ifrågavarande medlemsstats arbetsmarknad för en kortare tid än 12 månader. Make och avkomling under 21 år eller beroende av arbetstagaren för sin försörjning, som under övergångsperioden lagenligt är bosatt hos arbetstagaren inom medlemsstatens område från och med en tidpunkt efter anslutningsdagen, har tillträde till ifrågavarande medlemsstats arbetsmarknad då han har varit bosatt i medlemsstaten i fråga minst 18 månader eller från och med det tredje året som följer på anslutningsdagen, beroende på vilket datum som kommer före. Bestämmelserna avseende familjemedlemmar begränsar inte tillämpandet av föredelaktigare övergångsåtgärder.

Anslutningsavtalets övergångsåtgärder gäller för Finlands del inte arbetskraftens rörlighet inom ramen för ett fritt utbud av tjänster. Finland bedömde i anslutningsförhandlingarna att det inte var nödvändigt att kräva en sådan möjlighet. Så omfattas alltså inte exempelvis arbetstagare som utstationeras i Finland av sin arbetsgivare i en ny medlemsstat, så som hyrd arbetskraft, eller självständiga yrkesutövare av övergångsåtgärderna.

Anslutningsavtalet innebär dock att arbete med godstransport på landsväg förhindras, eftersom ett transportföretag som är etablerat i en ny medlemsstat med undantag av Slovenien, Malta eller Cypern inte har tillträde till de nuvarande medlemsstaternas interna godstransportmarknad under övergångsperioden. Det bör dock observeras att förbudet inte avser trafik över gränserna inom unionen. Transportföretag som är etablerade i unio-

nens medlemsstater kan transportera gods över gränserna från och med den nya medlemsstatens anslutningsdag.

Anslutningsavtalets övergångsbestämmelser inkluderar också tre begränsningar, av vilka två hänför sig till tillträde till arbetsmarknaden. Tillämpandet av övergångsarrangemangen får inte leda till att de nya medlemsstaternas medborgares tillträde till de nuvarande medlemsstaternas arbetsmarknader blir svårare jämfört med förutsättningarna som är i kraft på datumet för undertecknande av anslutningsavtalet (förbud mot försvagande av rättigheterna). Anslutningsavtalet undertecknades 16.4.2003. För det andra bör medlemsstater som tillämpar övergångsåtgärder ge de nya medlemsstaternas medborgare företräde avseende tillträde till arbetsmarknaden i relation till medborgare i tredje länder (krav på prioritering av medborgare i gemenskapen, s.k. *community preference*).

En tredje förutsättning hänför sig till behandlingen av personer som redan befinner sig på arbetsmarknaden. Arbetstagare och deras familjer som är medborgare i en annan medlemsstat och som lagenligt vistas och arbetar i en medlemsstat får inte behandlas striktare än medborgare i tredje land som vistas och arbetar i medlemsstaten i fråga (krav på likställd behandling).

Övergångsarrangemangen är ömsesidiga. De nya medlemsstaterna har rätt att låta motsvarande åtgärder vara i kraft för medborgare i en nuvarande medlemsstat som tillämpar övergångsåtgärder så länge de nuvarande medlemsstaterna tillämpar övergångsåtgärder. Likaså har de nuvarande medlemsstaterna rätt att låta motsvarande åtgärder vara i kraft för medborgare i en ny medlemsstat som tillämpar övergångsåtgärder medan den nya medlemsstaten tillämpar övergångsåtgärder. Övergångsarrangemangen är också individuella för medlemsstaterna. Med stöd av övergångsåtgärder har en arbetstagare som fått tillträde till en annan medlemsstats arbetsmarknad inte rätt att flytta över till en tredje medlemsstats arbetsmarknad om inte eventuella krav på övergångsåtgärder som den tredje medlemsstaten tillämpar uppfylls.

Till tillämpandet av övergångsåtgärderna

hänför sig ett anmälningsförfarande till kommissionen samt rådets prövningsförfarande. Före utgången av den två års tidsperiod som följer på anslutningsdagen prövar rådet övergångsåtgärdernas ändamålsenlighet på basis av kommissionens rapport. Efter prövningen och senast vid utgången av den två års tidsperiod som följer på anslutningsdagen underrättar de nuvarande medlemsstaterna kommissionen om de ämnar fortsätta tillämpandet av övergångsåtgärderna under de påföljande tre åren eller om de ämnar börja tillämpa artiklarna 1–6 i förordningen om arbetskraftens rörlighet. Om ingen underrättelse gjorts, tillämpas nämnda artiklar.

På de nya medlemsstaternas begäran kan övergångsåtgärdernas ändamålsenlighet prövas på nytt på ovan nämnda vis. Prövningen avslutas inom sex månader efter att begäran mottagits.

En medlemsstat som fortsätter tillämpandet av övergångsåtgärderna efter utgången av den ovan avsedda tidsfristen på fem år, kan efter att ha underrättat kommissionen fortsätta att tillämpa övergångsåtgärderna fram till utgången av en tidsperiod på sju år som följer på anslutningsdagen, om dess arbetsmarknad orsakas eller hotas orsakas allvarliga störningar. Om ingen underrättelse gjorts, tillämpas artiklarna 1–6 i förordningen om arbetskraftens rörlighet.

En nuvarande medlemsstat som tillämpar övergångsåtgärder kan när som helst i enlighet med nationell lagstiftning tillåta större rörelsefrihet än på anslutningsdagen eller till och med fritt tillträde till arbetsmarknaden. Från och med början av det tredje året som följer på anslutningsdagen kan en nuvarande medlemsstat som tillämpar övergångsåtgärder när som helst besluta att börja tillämpa artiklarna 1–6 i förordningen om arbetskraftens rörlighet. Kommissionen bör underrättas om ifrågavarande beslut.

Anslutningsavtalets övergångsbestämmelser gäller också situationer, i vilka nationella övergångsåtgärder inte tillämpas. Medlemsstater, i vilka artiklarna 1–6 i förordningen om arbetskraftens rörlighet tillämpas också för de nya medlemsstaternas medborgares del, kan bevilja arbetstillstånd för övervakning. För medlemsstater som avstått från övergångsarrangemangen gäller också en så

kallad säkerhetsklausul. Om det på medlemsstatens arbetsmarknad uppstår eller kan förutses ett sådant störningstillstånd, att det inom något område eller inom någon yrkesgrupp uppstår en allvarig störning som hotar levnadsstandarden eller sysselsättningen, bör medlemsstaten underrätta kommissionen och de andra medlemsstaterna om läget samt sända dem alla nödvändiga uppgifter. På basis av dessa uppgifter kan medlemsstaten anhålla om att kommissionen helt eller delvis upphäver tillämpandet av ovan nämnda förordnings artiklar för att återgå till den normala situationen inom området eller yrkesgruppen. Kommissionen beslutar om avbrottet samt dess varaktighet och omfattning senast inom två veckor efter anhållan och underrättar rådet om beslutet. Varje medlemsstat kan inom två veckor från och med kommissionens beslut har fattats anhålla om att rådet upphäver beslutet eller ändrar det. Rådet bör inom två veckor fatta beslut angående anhållan med kvalificerad majoritet. Medlemsstaten kan i bråda och exceptionella fall avbryta tillämpandet av ovan nämnda förordnings artiklar och i efterhand ge kommissionen en motiverad anmälan om saken.

Eftersom övergångsbestämmelserna utgör ett undantag från arbetstagarnas fria rörlighet som stadgas i EU:s fördrag, bör dessa tolkas i snäv bemärkelse. I regeringens proposition till riksdagen om godkännande av avtalet om nämnda länders anslutning till Europeiska unionen och om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen (RP 78/2003 rd) redogörs närmare för anslutningsavtalets innehåll till andra delar.

2.5. Övergångsåtgärder i andra medlemsstater i Europeiska unionen

Tillsvidare har regeringen inte fått officiella uppgifter om hur Europeiska unionens nuvarande medlemsstater ämnar tillämpa anslutningsavtalets övergångsbestämmelser. Beslutsfattandet är i många stater ännu oavslutat. Sverige, Danmark, Nederländerna, Storbritannien och Irland har inofficiellt meddelat att de inte ämnar ta i bruk övergångsåtgärder för att begränsa arbetskraftens fria rörlighet. Sverige har också meddelat att man på basis av ansökan beviljar nya med-

lemsstaters medborgare som arbetar i landet förlängda arbetstillstånd som är giltiga fram till anslutningsdagen. En förutsättning är att arbetstillstånd har beviljats för minst ett år och att arbetet fortgår minst fram till dagen för utvidgningen av unionen.

Tyskland, Österrike, Belgien och Frankrike har inofficiellt meddelat att de ämnar tillämpa nationella övergångsåtgärder för att begränsa arbetskraftens rörlighet. Tyskland och Österrike har i anslutningsavtalet gjort en reservation, enligt vilken de kan tillämpa nationella övergångsåtgärder delvis även på arbetskraftens rörlighet inom ramen för ett fritt utbud av tjänster.

Regeringen har inte heller fått officiella uppgifter om hur Europeiska unionens nya medlemsländer ämnar tillämpa anslutningsavtalets övergångsbestämmelser. Även i dessa stater är beslutsfattandet ännu oavslutat. Estland, Slovakien och Lettland har inofficiellt meddelat att de inte ämnar begränsa arbetskraftens fria rörlighet vare sig från nuvarande eller nya medlemsstater.

2.6. Bedömning av nuläget

I regeringens proposition om utlänningslag har man strävat efter att beakta alla gällande gemenskapsrättsliga bestämmelser och ny domstolspraxis. I propositionen om utlänningslag har man dock inte beaktat de arrangemang för arbetskraftens fria rörlighet under övergångsperioden som skall tillämpas i samband med att Europeiska unionen utvidgas. Stadgarna om unionens medborgares uppehållsrätt som ingår i propositionen om utlänningslag möjliggör inte förverkligandet av övergångsåtgärder som gäller arbetskraftens fria rörlighet. Ibruktageandet av anslutningsavtalets övergångsåtgärder som begränsar arbetskraftens fria rörlighet förutsätter i Finland lagstiftningsåtgärder.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Propositionens mål

Propositionens mål är att med stöd av anslutningsavtalets övergångsbestämmelser stifta en lag som under övergångsperioden

begränsar de nya medlemsstaternas tillträde till den nationella arbetsmarknaden.

Man kan anta att förverkligandet av arbetskraftens fria rörlighet inte skulle leda till någon betydande ökning av den permanenta inflyttningen av arbetskraft till Finland. Mängden tillfälligt arbete, så som pendling över gränserna, skulle dock eventuellt öka. Eftersom arbetslösheten i Finland ändå fortsättningsvis är relativt hög inom flera branscher och områden, skulle en tidsbunden begränsning av de nya medlemsstaternas medborgares rätt att tillträda arbetsmarknaden vara nödvändig.

3.2. De viktigaste förslagen

Genomförande på lagstiftningsnivå

Den föreslagna lagstiftningen skulle genomföras som en fristående tidsbunden lag. Den tidsbundna lagen skulle träda i kraft på anslutningsdagen för de nya medlemsstaters del, som på nämnda dag ansluter sig till unionen och som omfattas av anslutningsavtalets övergångsbestämmelser. Lagen skulle till en början gälla i två år. Dess giltighetstid skulle dock kunna förlängas. En eventuell proposition om förlängning av lagens giltighetstid skulle basera sig på en redogörelse som statsrådet skulle lämna till riksdagen i god tid innan giltighetstiden löper ut. Beredning av redogörelsen skulle grunda sig på de i regeringsprogrammet avsedda trepartsförhandlingarna, i vilka man skulle ta i beaktande lagens inverkan på den finländska arbetsmarknaden. Om det anses nödvändigt att förlänga begränsningen av arbetskraftens fria rörlighet, skulle regeringen lägga fram en proposition om ändring av förordningen om lagens giltighetstid. Det är inte nödvändigt att ändra existerande lagstiftning.

Positivt beslut av arbetskraftsbyrån en förutsättning för förvärvsarbete

Utgångspunkten skulle vara, att de nya medlemsstaternas medborgares förvärvsarbete i Finland skulle kräva arbetskraftsbyråns godkännande. Med undantag av rätten att arbeta skulle gällande utlänningslags stadgar tillämpas på de nya medlemsstaternas med-

borgares inresa i landet, vistelse i landet och registrering av uppehållsrätt. Med den föreslagna lagen skulle man begränsa de nya medlemsstaternas medborgares rätt till förvärvsarbete i Finland, men den skulle inte begränsa unionens medborgares och deras familjemedlemmars uppehållsrätt i Finland på basis av annat än förvärvsarbete. Exempelvis skulle den föreslagna lagen inte avse studerandens inresa och vistelse i landet.

Enligt propositionen om utlänningslag är så kallade tredje länders medborgares rätt att arbeta i regel branschspecifik. På grund av förbudet mot att försvaga rättigheterna skulle även de nya medlemsstaternas medborgares rätt att arbeta vara branschspecifik. En person skulle på så sätt ha möjlighet att byta arbetsgivare inom ramen för en bransch. Däremot skulle byte av bransch vara möjligt endast med stöd av ett nytt beslut av arbetskraftsbyrån. I andra avseenden skulle de nya medlemsstaternas medborgare som arbetar i Finland ha samma rättsliga ställning som andra medborgare i Europeiska unionen som har uppnått en ställning som arbetstagare. Utgångspunkten skulle vara en likställd behandling med finländska medborgare på arbetsmarknaden och exempelvis avseende samhällets service- och förmånssystem. Vid bedömning av inverkan på uppehållsrätten av arbetsoförmåga och arbetslöshet skulle gällande utlänningslags stadgar tillämpas.

Arbetskraftsbyrån skulle ge ett positivt beslut under samma förutsättningar som byrån i enlighet med utlänningslagen beslutar om arbetsmarknadskraven som ligger till grund för beviljandet av arbetstillstånd. Enligt propositionen om utlänningslag samt nuvarande praxis skulle detta innebära att arbetskraftsbyrån ger ett positivt beslut efter att ha utrett att arbetskraft som lämpar sig för avsett arbete inte inom rimlig tid finns tillgänglig på arbetsmarknaden. Med en person som finns tillgänglig på arbetsmarknaden avses medborgare i EU och EES-staterna samt medborgare i tredje land som vistas inom området lagenligt och är berättigade till arbete.

Det föreslagna kravet på utredning av tillgänglig arbetskraft skulle inte stå i strid med principen om prioritering av medborgare i gemenskapen som krävs i anslutningsavtalet, eftersom det inte vore fråga om personer som

söker tillträde till arbetsmarknaden utan tredje lands medborgare som redan befinner sig där. I enlighet med principen om prioritering vore istället det att man vid Arbetskraftsbyrå, då man överväger ett beslut till en medborgare i tredje land, skulle beakta de nya medlemsstaternas medborgare i egenskap av medborgare i gemenskapen vid utredning av tillgänglighet av lämplig arbetskraft på arbetsmarknaden.

Ansökan om beslut av Arbetskraftsbyrå

En ansökan om beslut av Arbetskraftsbyrå skulle inledas på samma sätt som stadgas i gällande utlänningslag om inledande av tillståndsansökan för arbetstagare från länder utanför EU och EES-området. Enligt propositionen om utlänningslag kunde en ansökan om uppehållstillstånd för arbetstagare lämnas antingen före inresa i landet vid finländsk beskickning eller efter inresa i landet vid Arbetskraftsbyrå eller häradets polisinsättning. Ansökan kunde lämnas av utlänningen själv eller av arbetsgivaren å utlänningens vägnar utan separat befullmäktigande. Ansökan om registrering av uppehållsrätt skulle lämnas i enlighet med gällande utlänningslag. Behandlingsavgiften för ansökan om registrering av uppehållsrätt är lägre än avgiften som uppbärs för behandling av tillståndsansökningar som lämnats av arbetstagare från länder utanför EU och EES-området, vilket överensstämmer med principen om prioritering av medborgare i gemenskapen.

Situationer där positivt beslut av Arbetskraftsbyrå inte krävs

På grund av förbudet mot försvagande av rättigheterna samt kravet på likställd behandling som ingår i anslutningsavtalets övergångsbestämmelser skulle ett positivt beslut av Arbetskraftsbyrå inte krävas om utlänningen har rätt till förvärsarbete utan Arbetskraftsbyråns övervägande, ifall han är medborgare i ett land utanför Europeiska unionen eller därmed jämförbar person. I propositionen om utlänningslag ingår stadgar om situationer, i vilka utlänningen har rätt att förvärsarbete utan uppehållstillstånd för arbetstagare.

Undantag från kravet på ett positivt beslut av Arbetskraftsbyrå skulle också härröra från den så kallade 12-månadersregeln. I enlighet med anslutningsavtalet skulle ett positivt beslut av Arbetskraftsbyrå inte krävas om personen på anslutningsdagen arbetar i Finland och han före anslutningsdagen har beviljats ett eller flera tillstånd som berättigar till vistelse och arbete i landet och som är i kraft under en fortlöpande tidsperiod på minst 12 månader. I enlighet med anslutningsavtalet skulle ett positivt beslut av Arbetskraftsbyrå inte heller krävas om personen under övergångsperioden har beviljats rätt till vistelse och arbete i landet som är i kraft under en fortlöpande tidsperiod på minst 12 månader.

Ett positivt beslut av Arbetskraftsbyrå skulle inte heller krävas då arbetet utförs i samband med ett fritt utbud av tjänster som överskrider unionens medlemsländers gränser. Enligt artiklarna 49 och 50 i EU:s fördrag avses med utbud av tjänster en i en annan av unionens medlemsstater etablerad medlemsstats medborgares frihet att tillhandahålla bland annat tjänster som hänför sig till industriell, kommersiell eller hantverksbaserad verksamhet samt yrkesutövares frihet att tillhandahålla tjänster i Finland. En person som tillhandahåller tjänster får tillfälligt tillhandahålla sina tjänster i en annan medlemsstat. I samband med tillhandahållandet av tjänster tillämpas på arbetsvillkoren för arbetstagare som har utstationerats i en annan medlemsstat lagen om utstationerade arbetstagare (1146/1999) som stadgats i samband med nationellt verkställande av rådets direktiv om utstationering av arbetstagare (96/71/EG).

De nya medlemsstaternas medborgare kan också ha uppehållsrätt i Finland på basis av annat än arbete. Vistelsen kan exempelvis vara baserad på studier i Finland. Unionens medlemsstaters medborgares vistelse i landet är till karaktären i regel permanent. Tredje länders medborgare som vistas i landet permanent har i allmänhet rätt att arbeta i Finland. Därför skulle man med den föreslagna lagen inte begränsa tillträde till arbetsmarknaden för personer som fått uppehållsrätt på basis av annat än arbete.

En central grupp av personer som fått up-

pehållsrätt på basis av annat än förvärvsarbete är också familjemedlemmarna. Med den föreslagna lagen skulle man inte begränsa arbetstagarnas familjemedlemmars rätt att förvärvsarbeta i Finland. Anslutningsavtalets bestämmelser som gäller familjemedlemmar tillsammans med förbudet mot försvagande av rättigheterna skulle i praktiken tillåta begränsande av tillträde till arbetsmarknaden endast för föräldrar vars barn är beroende av dem för sin försörjning. Eftersom frågan om arbete för föräldrar vars barn är beroende av dem för sin försörjning är arbetskraftspolitiskt sett irrelevant, skulle familjemedlemmar helt och hållet uteslutas ur den föreslagna lagen. Anslutningsavtalets bestämmelser begränsar inte tillämpandet av föredelaktigare övergångsåtgärder.

Arbetstagarnas ställning

De arbetstagare som berörs av kravet på ett beslut av Arbetskraftsbyrån skulle för Arbetskraftsbyråns övervägandes del ha samma ställning som arbetstagare från länder utanför EU och EES-staterna. I andra avseenden skulle arbetstagare från de nya medlemsstaterna ha en bättre ställning än arbetstagare från länder utanför EU och EES-staterna. En del av arbetstagarna skulle stå utanför Arbetskraftsbyråns beslutsförfarande med stöd av den så kallade 12-månadersregeln. Studerande och nya medlemsstaters medborgare som lagenligt vistas i landet på basis av annat än förvärvsarbete skulle tillåtas att tillträda arbetsmarknaden. Efter att beslutet gått ut skulle utlännen ha möjlighet att tills vidare stanna i landet om de allmänna kraven för vistelse uppfylls. Sammankopplingen av uppehållsrätten med unionens medborgares uppehållsrätt innebär också lägre behandlingsavgifter för ansökan av uppehållstillstånd för arbetstagare.

Arbets- och uppdragsgivarnas rättigheter och skyldigheter

Den föreslagna lagen skulle inte innebära någon förändring i arbetsgivarnas eller uppdragsgivarnas rättigheter och skyldigheter. Arbetsgivarens och uppdragsgivarens ställ-

ning skulle i och med Arbetskraftsbyråns beslut förbli densamma som stadgas i utlänningslagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av denna.

Till förslaget hänför sig regeringens proposition om komplettering av förslaget till utlänningslag (RP 151/2003 rd). Till utlänningslagen föreslås göras ett tillägg om en ny skyldighet för arbetsgivaren att för en utsatt tid förvara uppgifterna om utländska arbetare och grunderna för deras rätt att arbeta så, att uppgifterna vid behov lätt kan kontrolleras av Arbetsarkivmyndigheterna. Därutöver föreslås att i utlänningslagen regleras att också Arbetsarkivmyndigheterna övervakar iakttagandet av arbetstagarnas uppehållstillstånd.

Rättsskydd och följder av att inte efterfölja lagen

Utlännen skulle själv vara förpliktad att ombesörja att han har det positiva beslut av Arbetskraftsbyrån som krävs för förvärvsarbete. Till arbetsgivarens förpliktelser skulle dock höra att, för sådana utlänningsdel som avses i förslaget, innan tjänsteförhållandet inleds bekräfta att utlännen har det positiva beslut som krävs. Både utlännen och hans arbetsgivare kunde fastslå innehållet i Arbetskraftsbyråns beslut ur det dokument som Arbetskraftsbyrån utfärdar.

Liksom i propositionen om utlänningslag, skulle till Arbetskraftsbyråns beslut hänföra sig rätten att söka ändring, som skulle innehåsa av både utlännen själv och arbetsgivaren. På sökande av ändring skulle tillämpas bestämmelserna i utlänningslagen.

Följderna av att förvärvsarbeta utan det godkännande från Arbetskraftsbyrån som krävs samt på andra sätt inte efterfölja den föreslagna lagen skulle härröra från gällande utlänningslag. Följderna av att arbeta utan eller i strid med beslut av Arbetskraftsbyrån och att ha en sådan utlänningsdel i sin tjänst skulle delvis bero på vilken typ av uppehållsrätt utlännen har. Beroende på situationen kunde följder som står till förfogande vara exempelvis avvisning och deportering, Arbetskraftsbyråns beslut att inte bevilja arbetstillstånd för arbete hos en sådan arbetsgivare som uppgett felaktiga eller missvisande uppgifter, utlänningsförseelse och utlänningsför-

seelse av arbetsgivare samt föreskrift om olovligt arbete som stadgas i strafflagen.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Arbetskraftens rörlighet inom unionen har tills vidare varit obetydlig. Tidigare utvidgningar har inte lett till omfattande flyttningsrörelser eller orsakat allvarliga arbetsmarknadsstörningar i medlemsstaterna. Flyttningsrörelser i inledningsskedet har delvis kunnat dämpas med tillämpning av övergångsåtgärder. Enligt flera undersökningar och utredningar beräknas den permanenta inflyttningen av arbetskraft också i samband med den här utvidgningen bli relativt obetydlig. Trots att utvidgningen infaller i ett skede då minskningen av arbetskraften på grund av att befolkningen åldras hotar bromsa upp den ekonomiska tillväxten i flera medlemsstater, minskar också utbudet av arbetskraft i de nya medlemsstaterna på grund av att befolkningen åldras. En minskning av skillnaderna i levnadsstandard mellan de nuvarande och nya medlemsstaterna i kombination med övergångsåtgärdena förväntas ytterligare minska belastningen av inflyttning i de nuvarande medlemsstaterna. Man kan anta att anslutningsavtalets ikraftträdande samtidigt som den föreslagna lagstiftningen inte kommer att leda till en ökning av inflyttning av arbetskraft i Finland som skulle orsaka störningar på arbetsmarknaden.

Inflyttningen av arbetskraft skulle fortsättningsvis till största delen förbli bunden till arbetsmarknadsövervägande från fall till fall. Under de senaste åren har 8 000 – 10 000 arbetstillstånd, av vilka största delen varit tillfälliga tillstånd, beviljats medborgare i de nya medlemsstaterna. En tredjedel av dessa har beviljats estniska medborgare. Antalet medborgare i de nya medlemsstaterna som på anslutningsdagen arbetar i Finland och på basis av den så kallade 12-månadersregeln står utanför övergångsåtgärdena kan beräknas vara från några hundra till några tusen. Gruppens ringa storlek beror på att uppehålls- och arbetstillstånd på grund av arbetets tillfällighet eller säsongartad karaktär ofta har beviljats för kortare tid än ett år och att

tillstånden i många fall inte heller uppfyller kraven på att ha varit i kraft fortlöpande.

Då man utvärderar de ekonomiska verkningarna bör man beakta att övergångsperioderna som gäller arbetskraftens rörlighet inte kan granskas som en helt separat fråga, eftersom andra produktionsfaktorer kan röra sig fritt vilket möjligtvis kan leda till att marknadsbilden förvrängs. Verkningarna av den föreslagna lagstiftningen beror delvis också på vilka övergångsåtgärder de andra nuvarande medlemsstaterna, ur Finlands synvinkel speciellt Sverige och Danmark, tillämpar. Det är möjligt att mängden arbetskraft som söker sig till Finland från de nya medlemsländerna på grund av de föreslagna bestämmelserna minskar jämfört med nuläget. Utvidgningens totala ekonomiska verkningar beräknas noggrannare i regeringens proposition om godkännande av avtalet om nämnda länders anslutning till Europeiska unionen och om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

4.2. Verkningar på olika medborgargrupperns ställning

Förslaget skulle inte nämnvärt inverka på platssökandes ställning på arbetsmarknaden. För platssökande som är medborgare i de nya medlemsstaterna skulle tillträde till arbetsmarknaden vara bundet till arbetskraftsbyråns övervägande om huruvida det på arbetsmarknaden finns tillgänglig lämplig arbetskraft för arbetsuppgiften eller inte. Ett undantag skulle utgöras av de medborgare i de nya medlemsstaterna som berörs av den så kallade 12-månadersregeln eller som arbetar inom ramen för det fria utbudet av tjänster. Beroende på undantagen skulle förslaget i viss mån göra det enklare för arbetsgivare som idkar verksamhet i Finland och söker arbetskraft att få den arbetskraft de behöver från de nya medlemsstaterna.

I och med utvidgningen öppnar sig tillträde till de nya medlemsstaternas arbetsmarknad också för finländska medborgare. På grund av principen om ömsesidighet i anslutningsavtalets övergångsarrangemang kan dock de nya medlemsstater, vilkas medborgares tillträde till arbetsmarknaden regleras av övergångsåtgärder, tillämpa övergångsåtgärder på

finländska medborgares rätt att arbeta.

4.3. Verknningar på organisationer och personal

Den föreslagna lagstiftningen skulle inte ha nämnvärda verknningar på organisationer och personal. Det är inte att vänta att det under övergångsperioden skulle förekomma några väsentligt mer omfattande arbetskraftsströmmar från de nya medlemsstaterna till Finland än för närvarande. Tillståndsmyndigheternas resurser inom olika förvaltningsområden skulle alltså inte i praktiken belastas jämfört med nuläget. Om antalet ansökningar om registrering ökade, skulle användningen av resurser tillta närmast i arbetskraftsbyråerna och häradernas polisinsättningar. Möjligheten att ansöka om besluta av arbetskraftsbyrån efter inresa i landet skulle minska belastningen vid Finlands beskickningar utomlands.

5. Beredningen av propositionen

Utrikesministeriet har ansvarat för beredningen och förenligheten av regeringens proposition om anslutningsavtalets ikraftträdande. Propositionen om lagstiftning som gäller en begränsning av de nya medlemsstaternas medborgares tillträde till arbetsmarknaden har beretts inom tjänsten vid arbetsministeriet i samarbete med inrikesministeriet samt genom förhandlingar med arbetsmarknadsorganisationernas centralorganisationer. Under beredningen har man begärt utlåtande från statsrådets kansli, utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, trafik- och kommunikationsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt miljöministeriet, minoritetsombudet, arbetskrafts- och näringscentralerna, arbetsmarknadsorganisationernas central-organisation, Finlands företagare samt delegationen för etniska relationer.

6. Propositionens samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till regeringens proposition för godkännande av avtalet om Tjeckiska republikens, Estlands, Cyperns, Lettlands, Litauens, Ungerns, Maltas, Polens, Sloveniens och Slovakiens anslutning till Europeiska unionen och om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen (RP 78/2003 rd). Propositionen innehåller ett tidsbegränsat förbud mot godstransport inom en stat, dvs. cabotage, som avser transportföretag i länderna som ansluter sig till unionen med undantag av Slovenien, Malta och Cypern.

Propositionen hänför sig också till regeringens proposition om utlänningslag och vissa lagar som har samband med den (RP 28/2003 rd). I lagförslaget ingår grundläggande stadgar som gäller Europeiska unionens medborgares och därmed jämförbar persons uppehållsrätt.

Till förslaget hänför sig regeringens proposition under beredning för komplettering av förslaget till utlänningslag (RP 151/2003 rd). Propositionen avser förbättrande av förutsättningarna för övervakning av arbetsförhållandet för både medborgare i unionen och arbetstagare från länder utanför EU och EES-området, utgående från förslag av en arbetsgrupp som behandlat ärendet.

7. Ikraftträdande och giltighetstid

Anslutningsavtalet träder i kraft den 1 maj 2004 under förutsättning att alla parter i anslutningsavtalet har deponerat sitt ratifikationsinstrument hos Italiens regering före slutet av april 2004. Om något av länderna som skall ansluta sig inte har ratificerat avtalet före nämnda datum, träder anslutningsavtalet dock i kraft i början av maj för de länders del, som har deponerat sitt ratifikationsinstrument. Anslutningsavtalet kan däremot inte träda i kraft utan en ratificering av alla nuvarande medlemsstater. Anslutningsavtalet träder alltså i kraft för Finlands del i samband

med att avtalet träder i kraft internationellt.

Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som regleras i en förordning utfärdad av statsrådet, samtidigt som anslutningsavtalet träder i kraft, dvs. i praktiken tidigast den 1 maj 2004. Regeringens förslag till ny utlänningslag avses träda i kraft den 1 maj 2004.

Enligt regeringsprogrammet utvärderas verkningarna av arbetskraftens och tjänsternas fria rörlighet på arbetsmarknaden trepartiskt före utgången av övergångsarrangemangets andra år. Därför föreslås att lagen till en början skulle gälla i två år. Dess giltighetstid skulle dock kunna förlängas. Om man beslutar att fortsätta övergångsåtgärderna efter två år, skulle regeringen lägga fram en proposition om ändring av förordningen om lagens ikraftträdande.

I enlighet med regeringsprogrammet skulle beslutet om en eventuell förlängning av lagens giltighetstid beredas med ett trepartiskt tillvägagångssätt. Detta skulle innebära att man omedelbart efter att den föreslagna lagen trätt i kraft med hjälp av olika metoder skulle börja följa upp lagens inverkan på den finländska arbetsmarknaden. Arbetsministeriet skulle komma överens om formerna för det trepartiska samarbetet samt tidtabellen, redskapen och objekten för uppföljningen med arbetsmarknadsorganisationerna och andra ministerier som är centrala för tillämpningen av stadgar om invandring.

Redskap och objekt för uppföljningen skulle vara exempelvis uppgifter ur utlänningsregistret om arbetskraftsbyråns godkännanden och avslag för de nya medlemsstaternas medborgare samt utvecklingen av tillgången på arbetskraft och arbetslöshetsnivån inom olika branscher och områden. Därutöver kunde man följa upp uppgifter från olika källor om mängden arbetskraft som flyttar ut från de nya medlemsstaterna, till vilka länder den flyttar och orsakerna till valet av målländer samt om mängden arbetskraft som flyttar in i de nuvarande medlemsstaterna, från vilka länder den härstammar och dess etablering inom olika branscher och områden. Arbetskraftens rörlighet till de nuvarande medlemsstater som inte tillämpar övergångsperioder kunde också följas upp. Även ståndpunkter som tas upp i Europeiska unionens råds debatter och som hänför sig till arbetskraftens

rörlighet skulle beaktas.

På basis av uppföljningen skulle man trepartiskt utvärdera den föreslagna lagens inverkan på arbetsmarknaden. Resultaten av utvärderingen skulle användas som underlag för en anmälan om förlängning eller upphävning av övergångsperioden som skulle lämnas till kommissionen före utgången av övergångsperiodens andra år. Resultaten av utvärderingen skulle också ligga till grund för statsrådets redogörelse till riksdagen som lämnas i god tid före utgången av lagens giltighetstid.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering av lagförslaget

1 § Lagens ändamål och samband med andra lagar. I paragrafen föreslås att övergångsarrangemangets grundläggande utgångspunkt skall regleras. I 1 mom. skulle man räkna upp de stater, vilkas medborgare berörs av lagen. Sådana är de stater, som berörs av anslutningsavtalet och anslutningsavtalets övergångsbestämmelser. I 1 mom. skulle man också definiera verksamhet som hör till lagens tillämpningsområde. I utlänningslagstiftningen avses med förvärvsarbete arbets-, tjänste- eller annat anställningsförhållande, där arbete utförs mot ersättning. Förvärvsarbete omfattar också verksamhet som ett lagstadgat organ i en sammanslutning, så som verkställande direktör. Förvärvsarbetet omfattar däremot inte exempelvis arbetspraktik utan arbetsförhållande eller arbete som näringsidkare. I enlighet med utlänningslagstiftningen skulle lagen endast gälla förvärvsarbete i Finland.

Stadgar som gäller europeiska unionens medborgares och deras familjemedlemmars inresa och vistelse i landet samt registrering av uppehållsrätten finns i utlänningslagen. Eftersom den föreslagna lagen avser endast rätt till förvärvsarbete, skulle man i 2 mom. hänvisa till utlänningslagen. Förslaget skulle innebära att man på de nämnda nya medlemsstaternas medborgares vistelse i landet under övergångsperioden i andra avseenden skulle tillämpa samma stadgar som gäller för andra medborgare i unionen. Enligt förslaget till utlänningslag är dessa bland annat stadgar

om registrering av uppehållsrätten, verkningarna av arbetsförmåga och arbetslöshet på den registrerade uppehållsrätten, familjemedlems och annan anhörigs uppehållstillståndskort, permanent uppehållstillståndskort, återkallande och hävande av registreringen av uppehållsrätten samt uppehållstillståndskortet, avvisning och deportering av unionens medborgare och hans familjemedlem, inreseförbud, sökande av ändring och följer av att inte efterfölja lagen.

2 § Tillämpningsområdets begränsningar. I paragrafen skulle man omnämna undantagen från lagens tillämpningsområde. I 1 punkten skulle man nämna en situation där en utlänning då lagen träder i kraft arbetar i Finland och har beviljats ett eller flera tillstånd som berättigar till vistelse och arbete i landet och som är i kraft under en fortlöpande tidsperiod på minst 12 månader. Ett tillstånd som berättigar till arbete kunde vara exempelvis uppehålls- och arbetstillstånd eller uppehållstillstånd till vilket hänför sig befrielse från arbetstillståndsplikten som gäller ifrågasvarande arbete. Uppfyllande av det föreslagna kravet skulle inte bero på hur länge tillståndet eller tillstånden som beviljats för minst 12 månader är i kraft på anslutningsdagen eller på hur länge personen på anslutningsdagen skulle ha vistats och arbetat i Finland med stöd av tillståndet eller tillstånden. Kravet skulle också uppfyllas av tillstånd som beviljats för en kortare tid än 12 månader, såvitt deras sammanräknade fortlöpande giltighetstid är minst 12 månader.

Det samma skulle gälla för en situation där personen under övergångsperioden beviljats rätt att vistas och arbeta i landet för minst 12 månader. Den beviljade rätten kunde vara exempelvis ett positivt beslut av Arbetskraftsbyrån för mer än 12 månader eller flera beslut med kortare giltighetstid, vilkas sammanräknade fortlöpande giltighetstid är minst 12 månader (2 punkten). En förutsättning i både 1 och 2 punkterna skulle dock vara att personen inte på eget initiativ har avlägsnat sig från den finländska arbetsmarknaden. De föreslagna undantagen skulle motsvara den så kallade 12-månadersregeln i anslutningsavtalet.

Paragrafens 3 punkt skulle motsvara förbudet mot försvagande av rättigheterna. Arbete

som är tillåtet för medborgare i så kallade tredje länder utan Arbetskraftsbyråns övervägande skulle vara tillåtet också för medborgare i de nya medlemsstaterna utan att stadgarna i den förslagna lagen tillämpas. Om rätten till förvärvsarbete utan Arbetskraftsbyråns övervägande stadgas i gällande utlänningslag.

Med den föreslagna lagen skulle man inte begränsa tillträde till arbetsmarknaden för personer som fått uppehållsrätt på basis av annat än arbete (4 punkten). En central grupp av personer som fått uppehållsrätt på basis av annat än förvärvsarbete är familjemedlemmar, studerande och personer som har band till Finland.

Eftersom övergångsåtgärderna för Finlands del inte avser Arbetskraftens rörlighet inom ramen för ett fritt utbud av tjänster, skulle ett undantag som gäller frågan nämnas i lagen (5 punkten). Enligt artikel 50 i fördraget avses med tjänster prestationer, för vilka vanligtvis betalas ersättning och som inte berörs av bestämmelserna om fri rörlighet för varor, kapital och personer. Till tjänster hör speciellt industriell verksamhet, kommersiell verksamhet, hantverksverksamhet samt verksamhet som ingår i utövandet av fria yrken. En person som tillhandahåller tjänster får tillfälligt idka verksamhet i en stat där tjänsten tillhandahålls på samma villkor som denna stat ställer för sina egna medborgare, utan att detta begränsar tillämpandet av bestämmelserna i kapitlet som gäller etableringsrättigheter. Etableringsrätten i enlighet med artikel 43 i fördraget behöver inte nämnas som ett undantag, eftersom inom ramen för etableringsrätten inte sker Arbetskraftens rörlighet.

3 § Arbetskraftsbyråns beslut. I paragrafens 1 mom. föreslås att ett positivt beslut av Arbetskraftsbyrån skulle krävas för förvärvsarbete av de nya medlemsstaternas medborgare. Beslut skulle i praktiken vara det samma som avses i gällande utlänningslag som förutsättning för tillståndspliktigt arbete för medborgare i så kallat tredje land.

Eftersom Arbetskraftsbyråns beslut i praktiken vore det samma som tillämpas för medborgare i tredje lands del, skulle man i lagen hänvisa till utlänningslagen (2 mom.). För tydlighetens skull skulle man i paragrafen i undermoment (1–5 punkterna) nämna de om-

råden på vilka tillämpas det som stadgas i utlänningslagen. Med förslaget skulle man eftersträva effektivitet i övergångsåtgärderna samt standardisering avseende systemet för tillståndspliktigt arbete.

Av Arbetskraftsbyråns beslut skulle framgå utlänningsens rätt till förvärvsarbete, som enligt utlänningslagen är arbetsgivarens plikt att utreda. Eftersom ett förvaltningsbeslut enligt 43 § 2 mom. förvaltningslagen (434/2003, i kraft 1.1.2004) också kan vara muntligt, föreslås i 3 mom. att man stadgar att Arbetskraftsbyråns beslut alltid bör vara skriftligt. Detta är nödvändigt med tanke på både sökandens rättsskydd och övervakningen av lagens efterföljande.

4 § Skyldighet att sörja för uppehållsrättens giltighet. Europeiska unionens medborgares uppehållsrätt fortgår så länge förutsättningarna, med stöd av vilka uppehållsrätten beviljats, kvarstår. För övergångsåtgärdernas effektivitet skulle man i paragrafen stadga att det är den nya medlemsstatens medborgares skyldighet att utreda sin eventuella uppehållsrätt på basis av annat än förvärvsarbete, då Arbetskraftsbyråns beslut inte längre är i kraft. Uppehållsrätten bör omgående utredas på häradets polisinsättning.

5 § Följder. Ur propositionens 1 § 2 mom. framgår, att det som i utlänningslagen stadgas om medborgare i Europeiska unionens medlemsstater och deras familjemedlemmar gällande inresa och vistelse i landet samt registrering av uppehållstillstånd tillämpas också på personer som avses i 1 mom. För exakthetens och rättsskyddets skull skulle det i paragrafen dock uttryckligen stadgas man också i detta sammanhang skulle tillämpa det som i gällande utlänningslag stadgats om utlänningsförseelse och utlänningsförseelse av arbetsgivare samt följder av olovligt arbete som avses i 47 kap. 6 a § strafflagen.

6 § Detaljerade stadgar. Paragrafen skulle ge möjlighet till att med statsrådets förordning vid behov ge noggrannare stadgar avseende verkställigheten av lagen. Dessa kunde avse exempelvis frågor av teknisk natur i anslutning till ansökan om Arbetskraftsbyråns godkännande.

7 § Ikraftträdande och giltighetstid. Den föreslagna lagen har ett nära sakligt samband med anslutningsavtalets ikraftträdande. Med

paragrafens 1 mom. strävar man efter att garantera att lagen träder i kraft samtidigt som anslutningsavtalet. Eftersom det är fråga om nationell lagstiftning, regleras tidpunkten för ikraftträdandet med statsrådets förordning.

Den föreslagna lagen skulle för var och en av de nya medlemsländernas del gälla i två år från det att anslutningsavtalet trätt i kraft för ifrågavarande stats del (2 mom.). Lagens verkningar och ett eventuellt behov av att förlänga dess giltighetstid skulle utvärderas i statsrådets redogörelse före utgången av lagens giltighetstid. Med redogörelsen skulle avses det tillvägagångssätt som syftas på i 44 § grundlagen, enligt vilket statsrådet i riksdagen kan ta upp till diskussion en betydande fråga som hänför sig till riksförvaltning eller internationella relationer utan att frågan om statsrådets förtroende i detta sammanhang skulle tas upp. Redogörelsen skulle lämpa sig bättre för ändamålet än en redogörelse som avses i 44 § 2 mom. grundlagen, eftersom en fråga som tas upp till diskussion i riksdagen bör beredas trepartiskt och tillvägagångssättet skulle vara en engångsföreteelse.

I redogörelsen skulle lagens verkningar och ett eventuellt behov av att förlänga dess giltighetstid utvärderas. Eftersom beredningen av redogörelsen grundar sig på en trepartisk utvärdering av verkningar och uppföljning av lagen och då det efter att redogörelsen lämnats bör finnas tillräckligt med tid före utgången av lagens giltighetstid för beredning av en eventuell proposition om ändring av lagen, bör beredningen av redogörelsen inledas i god tid. Trots trepartisk utvärdering av verkningar och uppföljning av lagen skulle statsrådet naturligt ha uteslutande kompetens angående beslut om redogörelsens innehåll. En proposition om ändring av lagen som eventuellt grundar sig på redogörelsen kunde gälla en förlängning av lagens giltighetstid med tre år, antingen i sin helhet eller exempelvis begränsad till någon bransch eller yrkesgrupp.

Paragrafens 3 mom. är en standardbestämelse.

8 § Övergångsbestämmelser. I enlighet med anslutningsavtalet vore det att från och med anslutningsdagen alla ärenden som anhängiggjorts innan lagen träder i kraft skulle tillämpas lagen som under övergångsperio-

den är i kraft. Det vore naturligt att sökandet som är anhängigt vid föreslagna lags ikraftträdande förfaller, om det är fråga om ett fall där det enligt lagförslagen inte behövs arbetskraftsbyråns beslut (2 mom.).

2. Lagstiftningsordning

I 9 § 4 mom. grundlagen stadgas att en utlännings rätt att komma till Finland och vistas i landet är lagstadgad.

I proposition ingår ett förslag för en förskrift att lagens verkningar och ett eventuellt behov av att förlänga dess giltighetstid skulle utvärderas i statsrådets redogörelse före ut

gången av lagens giltighetstid. Redogörelsen skulle grunda sig på en trepartisk utvärdering av verkningar och uppföljning av lagen. Det skulle dock vara statsrådet som skulle fatta beslut om redogörelsens innehåll och om eventuell förlängning av lagens giltighetstid eller dess andring.

Regeringen anser att lagförslaget kan behandlas i samma lagstiftningsordning som en vanlig lag. Regeringen önskar dock att riksdagen överväger om grundlagsutskottets utlåtande bör inhämtas om lagförslaget.

Med stöd av det som presenteras ovan lämnas till riksdagens godkännande följande lagförslag:

*Lagförslagen***Lag****om förutsättningarna för förvärvsarbete för medborgare i Tjeckien, Estland, Lettland, Litauen, Ungern, Polen, Slovenien och Slovakien**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte och förhållande till andra lagar

I denna lag föreskrivs om de förutsättningar under vilka medborgare i Tjeckien, Estland, Lettland, Litauen, Ungern, Polen, Slovenien och Slovakien får förvärvsarbete i Finland.

Det som i utlänningslagen (/) bestäms om medborgare i Europeiska unionens medlemsstater och deras familjemedlemmar gällande inresa och vistelse i landet samt registrering av uppehållsrätt tillämpas också på personer som avses i 1 mom.

2 §

Begränsning av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på personer som avses i 1 § 1 mom. och som:

1) vid denna lags ikraftträdande arbetar i Finland och har beviljats ett eller flera tillstånd som berättigar till vistelse och arbete i landet och som är i kraft under en fortlöpande tidsperiod på minst 12 månader, och personen i fråga inte har lämnat den finska arbetsmarknaden,

2) medan denna lag är i kraft har beviljats rätt till vistelse och arbete i landet för en fortlöpande tidsperiod på minst 12 månader, och personen i fråga inte har lämnat den finska arbetsmarknaden,

3) skulle ha rätt till förvärvsarbete utan arbetskraftsbyråns prövning, om han eller hon

vore medborgare i ett land utanför Europeiska unionen eller därmed jämförbar person,

4) har beviljats uppehållsrätt på basis av annat än förvärvsarbete, eller

5) av en arbetsgivare etablerad i en stat som nämns i 1 § 1 mom. tillfälligt utstationerats i Finland för att arbeta inom ramen för ett fritt utbud av tjänster.

3 §

Arbetskraftsbyråns beslut

En förutsättning för att en person som avses i 1 § 1 mom. skall få förvärvsarbete är ett godkännande beslut av arbetskraftsbyrån.

På arbetskraftsbyråns beslut tillämpas det som föreskrivs i utlänningslagen om arbetskraftsbyråns avgörande i ett ärende som gäller arbete och vistelse för medborgare i land utanför Europeiska unionen och därmed jämförbar person, när det är fråga om:

1) anhängiggörande av ansökan,

2) innehållet i arbetskraftsbyråns prövning och annat förfarande,

3) arbetsgivarens och uppdragsgivarens skyldigheter,

4) en godkännandets giltighetstid och omfattning, och

5) sökande av ändring.

Arbetskraftsbyråns beslut ges skriftligt.

4 §

Skyldighet att sörja för uppehållsrättens giltighet

En person som avses i 1 § 1 mom. skall

utan dröjsmål utreda sin uppehållsrätt på häradets polisinrättning, om vistelsen i landet fortgår efter att Arbetskraftsbyråns beslut har upphört att gälla.

5 §

Följder

Om straff för den som olovligt utför förvärvsarbete (*utlänningsförseelse*) samt den som i sin tjänst håller en utlänning som inte har rätt att utföra förvärvsarbete (*utlänningsförseelse av arbetsgivare*) bestäms i utlänningslagen.

Arbetskraftsbyrån kan under de förutsättningar som anges i utlänningslagen besluta att inte godkänna anställning hos en sådan arbetsgivare som lämnat felaktiga eller missvisande uppgifter.

Om straff för bruk av olovlig utländsk arbetskraft bestäms i 47 kap. 6 a § strafflagen.

6 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan ges genom förordning av statsrådet.

7 §

Ikraftträdande och giltighetstid

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Lagen gäller för de stater som nämns i 1 § 1 mom. två år från och med den dag då respektive stat anslöt sig till Europeiska unionen. En bedömning av lagens verkningar och behovet av förlängning av dess giltighetstid ges i statsrådets redogörelse till riksdagen före utgången av lagens giltighetstid.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

8 §

Övergångsbestämmelser

Denna lag tillämpas också på de ärenden som anhängiggjorts innan lagen träder i kraft.

En ansökan som är anhängig när lagen träder i kraft förfaller, om det är fråga om ett fall där det enligt denna lag inte krävs något godkännande av Arbetskraftsbyrån.

Helsingfors den 20 januari 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Arbetsminister *Tarja Filatov*